

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce MUDr. Márie Rašiovej, PhD.

„Klinické aspekty vybraných dilatačných a stenotizujúcich ochorení artérií a ich liečby“.

Habilitačná práca MUDr. Márie Rašiovej, PhD. sa zaoberá veľmi aktuálnou problematikou, pretože spracováva tému aneurizmy abdominálnej aorty (AAA) a stenózy karotických artérií, teda chorôb, ktoré nie sú v populácii zriedkavé a často spôsobujú invaliditu alebo aj náhlu smrť zasiahnutých osôb. Práca kvalitným a moderným spôsobom spracováva zložitú problematiku aneurizmiem abdominálnej aorty a karotických stenóz.

Predložená habilitačná práca je spracovaná formou súboru 6 publikácií, v ktorých je MUDr. Mária Rašiová vždy prvou autorkou:

- dva krát v časopise International Angiology, ktorý je oficiálnym časopisom Svetovej angiologickej únie, a to v roku 2019 (Impact factor 1,279) a v roku 2017 (IF 1,156), pričom ide vždy o originálne články s vlastným súborom pacientov. V článku z r. 2017 opisuje riziko ischemickej cievnej mozgovej príhody a stentingu karotickej artérie u pacientov po prekonanej cievnej príhode. V článku uverejnenom r. 2019 hodnotí Dr. Rašiová pozitívny vzťah medzi priemerom abdominálnej aorty a hladinou kolagénu XVIII v sére pacientov.
- jeden krát v časopise Vasa (r. 2019 IF 1,534) – v originálnej práci Dr. Rašiová zistila, že vyššie hladiny fibrinogénu pred endovaskulárnou liečbou aneurizmy brušnej aorty (EVAR) sa spájajú s lepšou regresiou aneuryzmatického vaku.
- ďalšie 3 práce boli uverejnené v časopise Vaskulárna medicína, ktorý je oficiálnym časopisom 4 spoločností SLS - Slovenskej angiologickej spoločnosti, Slovenskej spoločnosti pre hemostázu a trombózu, Slovenskej spoločnosti cievnej chirurgie a Slovenskej spoločnosti kardiovaskulárnej a intervenčnej rádiológie, pričom články prechádzajú dvojitým recenzným konaním. Všetky 3 články sú pôvodné práce s vlastným súborom pacientov – článok z r. 2015 hodnotí komplikácie endovaskulárnej liečby aneurizmy abdominálnej aorty, článok z roku 2018 rieši vplyv perzistentného endoleaku II. typu na dynamiku vaku po

endovaskulárnej liečbe aneuryzmy abdominálnej aorty a práca z r. 2016 opisuje kazuistiku pacienta s aortoenterálnou fistulou.

Okrem spomenutých 6 vedeckých článkov je v habilitačnej práci zjednocujúci a vysvetľujúci text, v ktorom MUDr. Mária Rašiová, PhD. komentuje práce, ktoré publikovala a diskutuje s výsledkami iných autorov. Navyše v úvodnej časti opisuje patogenézu AAA, najmä podrobne rozoberá polygénovú etiológiu. V ďalšej časti práce, ktorá sa venuje stenóze karotických artérií porovnáva klinické štúdie, ktoré liečili pacientov rôznymi terapeutickými možnosťami, najmä sa venuje karotickej endarterektómii a karotickému stentingu, ako aj odporúčaniami v manažmente symptomatickej i asymptomatickej karotickej stenózy. Autorka veľmi sympaticky diskutuje aj o negatívnych stránkach a možných komplikáciách liečby stenózy karotických tepien.

Habilitačná práca má celkovo 119 strán a 212 literárnych citácií, z ktorých približne jedna tretina (76 prác) je z posledných piatich rokov.

Otázky:

1. Ako si autorka vysvetľuje vzťah medzi stenózou karotických artérií a AAA?
2. Mali by všetci pacienti s diagnostikovanou karotickou stenózou podstúpiť sonografické vyšetrenie na zistenie eventuálnej prítomnosti AAA?
3. Je známe, že tak pri AAA ako aj pri varixoch dolných končatín sa mení pomer elastických a kolagénových vlákien a tiež aktivita metaloproteinázových enzýmov. Stretla sa autorka v literatúre s prácami, ktoré by sledovali súčasný výskyt AAA a varixov?

Záver:

Na základe podrobného preštudovania predloženej habilitačnej práce, ktorú som čítala s radosťou, pretože ma obohatila o nové vedomosti, konštatujem, že práca spĺňa všetky požiadavky pre habilitačné práce.

Odporúčam preto, aby po obhajobe bol MUDr. Márii Rašiovej, PhD. udelený titul docent v odbore Vnútorné choroby.

V Bratislave, 7.2. 2020

prof. MUDr. Viera Štvrtinová, CSc.

